

Uloga i važnost brojalica u učenju jezika

Šijan, Sara

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:339951>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-02-25**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

SARA ŠIJAN

ULOGA I VAŽNOST BROJALICA U UČENJU JEZIKA

Završni rad

Pula, rujan 2019.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

SARA ŠIJAN

ULOGA I VAŽNOST BROJALICA U UČENJU JEZIKA

Završni rad

JMBAG: 0303062039

Studijski smjer: Preddiplomski stručni studij predškolski odgoj

Predmet: Talijanski jezik

Znanstveno područje: humanističke znanosti

Znanstveno polje: filologija

Znanstvena grana: romanistika

Mentor: dr.sc. Lorena Lazarić, v.pred.

Pula, rujan 2019

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom _____

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____

Potpis

SADRŽAJ

UVOD	6
1. RAZVOJ GOVORA DJETETA PREDŠKOLSKE DOBI	7
1.1 Prva govorna ostvarenja djeteta	8
1.2 Jezično-govorni razvoj djeteta	9
1.3 Igre koje potiču i razvijaju djetetove govorne sposobnosti	11
2. UTJECAJ BROJALICE NA RAZVOJ JEZIKA	14
2.1 Brojalica i njezina vrijednost	15
2.2. Glazba i pokret	18
2.3 Glazbeni odgoj djece predškolske dobi	20
3. METODIČKI PRISTUP BROJALICI	21
3.1. Brojalica, glazbenogovorni oblik komunikacije	21
3.2. Ritam i pokret u ranom učenju talijanskog jezika	24
3.3. Igra, pjesma i brojalica kao pomoć u procesu učenja talijanskog jezika	26
ZAKLJUČAK	28
LITERATURA	30
POPIS SLIKA	31
SAŽETAK	32
SUMMARY	32
SOMMARIO	32

UVOD

„Dijete je knjiga iz koje čitamo i u koju bismo trebali pisati.“¹

Tema ovog završnog rada je uloga i važnost brojlica u učenju jezika. Završni rad se sastoji od tri poglavlja od kojih prvo poglavlje opisuje razvoj govora djeteta predškolske dobi, njegovo govorno ostvarenje i igre koje potiču i razvijaju djetetove govorne sposobnosti; drugo poglavlje opisuje utjecaj brojlice na razvoj jezika, koliko je brojlica kao poticaj važna za dijete i kako glazba utječe na djetetovo shvaćanje jezika i govora; dok zadnje poglavlje opisuje metodički pristup brojlici te kako nam i na koji način pjesme i brojlice pomažu u učenju stranog jezika.

Brojlica je kratka pjesmica jer se recitira na jednom tonu. Govor označava tekst, a pokret ruku mjeru. U brojlicama do izražaja dolazi ritam i melodičnost ili šala, najčešće su vesele i razigrane i lako se pamte. Brojlica može biti sredstvo za igru, poticaj za igru, dopuna igri i/ili igra sama. Često je izvor novih ideja i omogućuje izmišljanje novih šaljivih riječi i novih pokreta. Pristupačna je djetetu jer se lako pamti, ima ritma i melodična je.

¹ Peter Rosseger, [Online] Dostupno na: <https://www.izrekeicitati.com/citati/citat/8594-dijete-je-knjiga-iz-koje-citamo-i-u-koju-bismo-trebali-pisati> [Pristupljeno: 04.ožujak 2019.]

1. RAZVOJ GOVORA DJETETA PREDŠKOLSKE DOBI

Govorni razvoj djeteta ne počinje u trenutku kada dijete progovori prvu riječ, ili nešto ranije, kada njegova vokalizacija počinje poprimati glasovnu strukturu jezika kojim govori njegova okolina već počinje u isto vrijeme kada počinje spoznajni i socijalni razvoj - od prvih dana djetetova života (Miljak, 1984).

Prema Miljak (1984), razvojni put govora u smislu simboličkog (semiotičkog) sistema počinje već od početka djetetova života i doživljava svoj prvi kvalitetni skok kad dijete počinje prevoditi vlastita iskustva, stečena u interakciji s objektima i ljudima, u verbalni kod.

Komunikacijske vještine za djecu predškolske dobi od vitalnog su značaja za njihov cjelokupni razvoj koji postavlja temelje za uspješnu budućnost. Spoznaja, socijalna interakcija, oralno-motorički razvoj neki su od ključnih čimbenika koji utječu na razvoj komunikacije djeteta. Slušanje, razumijevanje i korištenje govornog jezika najvažnije su komponente komunikacije (Sathyabodha, 2018).

Brodin i Renblad (2018) spominju sljedeće ciljeve za učenje i razvoj jezika djece u predškolskoj ustanovi:

- Biti u stanju razlikovati nijanse značenja u pojmovima,
- Razviti sposobnost slušanja, razmišljanja i izražavanja vlastitih stavova,
- Razviti korištenje govornog jezika, vokabulara i koncepata, postavljati pitanja, raspravljati i komunicirati s drugima,
- Razviti interes za pisani jezik, razumjeti simbole, slike, tekstove i različite medije,
- Razvijati svoje kreativne sposobnosti.

Interakcija roditelja i djeteta (majka-dijete i otac-dijete) počinje već pri rođenju i nastavlja se kada roditelji njeguju novorođenče. Rana interakcija je presudna za razvoj djeteta. Glavni razlog tome je da nema drugog razdoblja u djetinjstvu koje sadrži toliko učenja kao prvih pet godina života. Međutim, mnoga djeca trebaju podršku pri razvijanju svoje komunikacije, identiteta i kreativnosti. Brodin i Renblad (2018) naglašavaju važnost učenja na iskustvima usmenog jezika, jer djeca uče jezik

u sociokulturnom kontekstu, tj. tijekom društvene igre u predškolskoj skupini slušanjem svojih vršnjaka i izražavanjem kroz pjesme, recitacije, brojalice.

1.1 Prva govorna ostvarenja djeteta

Prvi vokalni izričaji slični riječima pojavljuju se relativno rano, čak i prije sedmog mjeseca života. Oni nemaju značenja, nego najčešće prate bilo koju dječju akciju. Ipak, tvrdi Miljak (1984), ti prvi vokalni izričaji, kao igra vokalizacije, znače produkciju različitih glasova koji su karakteristični za određeno govorno područje i koji su u isto vrijeme i igra intonacije. Iz te vokalne igre razvijaju se postupno stabilnije vokalne strukture koje u komunikacijskim situacijama, najčešće između majke i djeteta, počinju dobivati i relativno određenija i stabilnija značenja. Prve riječi djeteta mogu se događati jedino u kontekstu zajedničke akcije, odnosno zajedničke igre (Miljak, 1984).

Govor se uči, a put do pravilnog govora je dug. Peteh (2007) izdvaja nekoliko značajki govora:

- Govor je proizvod glasova i glasovnih kombinacija;
- Govor je sredstvo usmenog kazivanja, njime se izražavaju želje, misli, osjećaji;
- Govor je sredstvo obavješćivanja, suosjećanja i utjecaja;
- Govor je sredstvo stjecanja znanja o ljudima i svijetu;
- Govor je sredstvo komunikacije, oruđe mišljenja, asocijacija.

Prvi krik novorođena djeteta prvi je izraz ljudskog govora. Smijeh i plač malog nemoćnog djeteta prvi su izrazi neverbalne komunikacije kojima ono izražava svoje zadovoljstvo ili nezadovoljstvo. Interakcijom majke i djeteta te ostalih važnih osoba u djetetovu okruženju postupno se prelazi s izrazito neverbalne komunikacije na verbalnu tj. govor.

U prvoj godini života, u predlingvističnoj fazi ili pripremnom razdoblju razvitka govora, dijete se sporazumijeva s odraslima gestom, mimikom, vokalizacijom - gukanjem, što označava početak govornog izraza. Lingvistička faza, faza usmenog govora, kod djeteta se javlja u drugoj godini života, a traje do polaska u osnovnu školu.

Pri razvitku govora treba uvažavati razvitak živčanog sustava djeteta, što je preduvjet da dijete može naučiti govoriti i ovladavati govorom. Razvitak govora, tvrdi Peteh (2007), ovisi o nekoliko čimbenika:

- O zdravlju djeteta
- Razvijenosti njegovih govornih organa
- Spolu
- Sazrijevanju
- Učenju i motivaciji
- Čuvstvenom stanju
- Sredini u kojoj dijete živi
- Aktivnostima djeteta

Boravak u dječjem vrtiću svakom djetetu omogućuje da uvježba jezik, obogati rječnik, da nauči slobodnije se izražavati i koristiti složene rečenice. Govorna sposobnost djeteta razvija se raznim govornim oblicima, sadržajima i sredstvima. Bogaćenjem rječnika dijete upoznaje nove riječi i njihovu pravilnu primjenu. Manjkavosti govornih organa djeteta utječu na nepravilno izgovaranje i artikulaciju glasova. Tepanje je često posljedica pogrešne artikulacije i lošeg učenja, dok mucanje u predškolskoj dobi iskazuju ponajviše ljubomorna, plačljiva i nesigurna djeca.

1.2 Jezično-govorni razvoj djeteta

Prve tri godine života djeteta, kada se mozak razvija i sazrijeva, najintenzivnije je razdoblje za stjecanje govornih i jezičnih vještina. Te se vještine najbolje razvijaju stalnim izlaganjem govoru i jeziku drugih u svijetu koji je bogat zvukovima i znamenitostima.

Prvi znakovi komunikacije javljaju se kada dijete shvati da krik donosi hranu, utjehu i druženje. Novorođenče počinje prepoznavati važne zvukove u svojoj okolini, kao što je glas majke ili primarnog čuvara. Kako rastu, bebe počinju razdvajati zvukove od govora, a do 6 mjeseci, većina beba prepoznaje osnovne zvukove svog materinjeg jezika.

Pavličević-Franić (2005) razvojne faze u komunikaciji dijeli na predjezičnu (predlingvističku ili predverbalnu) fazu i jezičnu (lingvističku ili verbalnu) fazu.

Predjezična faza počinje od rođenja, prvim krikom novorođenčeta, i traje do (otprilike) prve godine života. To je jednogodišnje "fonsko razdoblje koje ponajprije obilježava spontano glasanje, a potom i artikuliranje glasova primjerenih jezičnom sustavu materinskoga jezika" (Pavličević-Franić, 2005:43). S obzirom na način djetetova glasanja, ova se faza dijeli na četiri razdoblja:

- *predgovorno ili perlokutinarno* razdoblje (od rođenja do drugog mjeseca; obilježava ga primarno refleksno glasanje koje se sastoji uglavnom od plača);
- *komunikativno glasanje* (od drugog do petog mjeseca; manifestira se kao tzv. gukanje ili smijeh);
- *razdoblje vokalizacije* (od petog do osmog mjeseca; obilježeno je razvojem vokalskoga sustava, vokalnim igrama i ponavljanjem artikuliranih odsječaka);
- *faza brbljanja* (od osmog do dvanaestog mjeseca; glasanje je slogovno, dijete kombinira suglasnike i samoglasnike ponavljajući ih više puta u interakciji sa sugovornikom ili igračkom.)

Jezična (lingvistička ili verbalna faza) počinje kod većine djece oko prve godine života i traje do tri ili tri i pol godine (ako se jezik usvaja i uči cijeli život). Dijete u toj fazi svjesno proizvodi glasove koje čuje u okolini. Najprije usvaja okluzive (B, D, G, P, T, K) i otvornike (I, E, A, O, U), zatim frikative (S, Z, Š, Ž, F, H) i afrikate (C, Č, Ć, DŽ, Đ). Uspješnost izgovora glasova ovisi o radu mišića te senzornim, psihosocijalnim i neurofiziološkim čimbenicima.

Sathyabodha (2018) opisuje razvoj djetetova govora i jezika između 2 i 6 godine u nekoliko faza:

2 do 3 godine

- Počinje razumjeti nekoliko riječi o djelovanju (primjerice, jelo, spavanje itd.);
- Razumije jednostavna pitanja 'tko', 'što' i 'gdje';
- Prepoznaje imena i slike najčešćih objekata;
- Razumije najčešće pridjeve (lutka, velika lopta);
- Koristi širi raspon zvukova govora;
- Dvogodišnjaci obično koriste rečenice od 2 ili 3 riječi, dok dijete u dobi od 3 godine poznaje otprilike 300 riječi.

3 do 4 godine

- U dobi od 3 godine djeca slušaju ljude, s 4 godine slušaju dulje priče i odgovaraju na pitanja o priči koju su upravo čuli;
- Njihov rječnik ima više od o 1000 riječi;
- Ističu životinje, predmete, hranu iz veće skupine slika;
- Prepoznaju vrijeme na svim slikama (ujutro, dan, noć) i sve glavne boje;
- U dobi od 3 godine, djeca koriste rečenice od 3 riječi, a do 4 godine koriste duže rečenice i povezuju ih zajedno;
- Postavljaju mnoga pitanja koristeći riječi 'zašto', 'gdje' i 'što';
- Uživaju u zamišljenoj igri.

4 do 5 godina

- U ovoj fazi, djeca trebaju slušati, razumjeti više i podijeliti svoje ideje;
- Razumjeti složeniji jezik, kao što je 'prvi', 'posljednji', 'možda', 'iznad', 'između';
- Razumjeti riječi koje opisuju sekvence kao što su: "prvo, idemo u park, a zatim idemo u grad";
- Koristiti dobro oblikovane rečenice od 4-5 riječi;
- Samostalno ispričati priču;
- Nastojati u tjelesnom držanju i gestikulaciji ispričati ono što je u priči;
- Odabrati svoje prijatelje.

5 do 6 godina

- Do 5 ili 6 godina djeca često imaju dobre komunikacijske vještine, primjerice raspravljajući o idejama ili dajući mišljenja.
- Malo se oslanjaju na slike i objekte da bi naučili nove riječi
- Koriste svoje jezične vještine u učenju čitanja i pisanja.
- Razumiju osjećaje i opisne riječi poput 'pažljivo', 'polako' ili 'pametno'.
- Koristite jezik za različite svrhe, poput postavljanja pitanja ili uvjeravanja.

1.3 Igre koje potiču i razvijaju djetetove govorne sposobnosti

Prije nego što izgovori svoju prvu riječ, dijete treba svladati vještinu izgovora glasova i slogova. Pritom se služi oponašanjem te je poticaj okoline od velike važnosti.

Silberg (2006) tvrdi kako djeca okružena riječima gotovo uvijek potpuno progovore prije nego što navršše tri godine, dok djeca s kojom se malo razgovara, mogu imati problema u svladavanju govora.

Rano uvođenje glazbe u igru također povećava dječje mogućnosti za usvajanje jezika. Igre poticanja izgovora glasova i slogova usko su povezane s igrama koje potiču slušanje te s onima za razvoj motorike. Za stimuliranje govornih sposobnosti važna je rana djetetova izloženost glazbi, govoru i razgovoru. Stimulativne govorne igre provode se s djetetom kako bi se potaknuo skladan govorni razvoj te spriječila moguća odstupanja tijekom toga razvoja. Mogu se provoditi kod kuće, u dječjem vrtiću i drugdje. U nastavku slijedi nekoliko primjera takvih igara.

Blistaj, blistaj!

Odrasla osoba posjedne dijete (od osam mjeseci nadalje) na pod tako da gleda u nju, pa mu pjeva *Blistaj, blistaj, zvijezdo mala*, držeći ga pritom za ruke. Na posljednjoj riječi svakog stiha pjesne djetetovim rukama i nešto glasnije otpjeva tu riječ:

*Blistaj, blistaj zvijezdo MALA. Tko si, što si, rad' bih ZNALA,
Visoko gore vidim te JA. Kao dragulj ti svjetlost SJA.
Blistaj, blistaj zvijezdo MALA. Tko si, što si, rad' bih ZNALA.²*

Tom se igrom potiče osjećaj za ritam, što je odlična podloga za razvoj govora.

Gradnja kula u zraku

Odrasla osoba legne s djetetom na travu, promatra s njim oblake, potiče dijete da odgovori na pitanja, aktivirajući njegovu maštu: "Što vidimo?" – "Zmajeve, vile, princeze, dvorce itd." Tom se igrom potiču djetetove imaginacija i kreativnost te se bogati vokabular. Prikladna je za četverogodišnjake i starije.

Vidim, vidim!

Jedan od igrača odabere predmet koji svi vide i kaže: "Vidim, vidim..." Ostali igrači pitaju: "Što vidiš?", a on odgovara: "Predmet koji počinje slovom..." i kaže početno

² *Blistaj, Blistaj zvijezdo mala* [Online] Dostupno na: <http://www.pjesmicezadjecu.com/uspavanke/blistaj-blistaj-zvijezdo-mala-tekst-i-videodp1.html> [Pristupljeno: 05.ožujka 2019.]

slovo predmeta. Igrači jedan po jedan postavljaju pitanja kako bi otkrili o kojem je predmetu riječ. Suigrač odgovara samo s "da" ili "ne". Nakon svakog potvrdnog odgovora, igrači mogu pokušati pogoditi predmet. Tko prvi pogodi odabire sljedeći predmet. Tom se igrom razvijaju vidna percepcija i glasovna svijest, a igra je primjerena djeci od četiri godine nadalje.

2. UTJECAJ BROJALICE NA RAZVOJ JEZIKA

*„Leti, leti ptičica oko našeg vrtića
ćiri biri, ćiri biri, tko ne lovi neka žmiri“ (Igra skrivača)³*

„Za brojalicu znalci kažu da je vrsta umjetničko-književnog teksta, gotovo ritmična igra, kratka pjesmica, ritmična cjelina, igra riječima, vrsta onomatopeje ili oblik dječjeg stvaralaštva“ (Peteh, 2003:13).

Prema Vidulin (2015), sposobnost djeteta da u prvim danima života intenzivno reagira na različite vrste slušnih i umjetničkih podražaja, govori u prilog tome da glazbeni razvoj počinje rođenjem pa čak i ranije, u prenatalnom periodu.

Brojalice su jezične umotvorine, narodne i književne, klasične i suvremene, ali sve imaju duboki korijen u narodnom stvaralaštvu. Brojalica je kratka pjesmica, jer se recitira na jednom tonu. Pokret rukom označuje mjeru, a govor tekst. Ona je i mala ritmična cjelina, jer do izražaja dolazi ritam i melodičnost ili šala. Omiljene su među djecom jer mogu biti vrlo vesele, a djeca vole humor, neočekivane situacije i vedrinu.

Brojalicom djeca određuju u igri tko će loviti, žmiriti, baciti loptu, tko će započeti igru, smisliti, pokazati, odgovoriti. U svim se vrstama igara na ispadanje obilno koriste brojalice. Brojalica pomaže u igri i neprimjetno upravlja igrom. Ona se javlja u svim kulturama i krajevima svijeta, neke se prenose iz jednog naroda u drugi, iz naraštaja na naraštaj. Brojalice su živjele u prošlosti, ali žive i danas.

Kako navodi Vidulin (2015) da bi se glazbene sposobnosti razvile po mjeri djeteta, važno je pronaći aktivnosti primjerene razvojnoj dobi djece i navikavati ih na glazbu različitim glazbenim i izvanglazbenim podražajima. Način poticanja, usavršavanja i razvoja glazbenih vještina u predškolskim ustanovama povjeren je odgojiteljicama, što znači da će se tek njihovim angažmanom i stručnim radom, glazbene dispozicije i sposobnosti djece unaprijediti.

U oblikovanju stajališta i odnosa prema glazbenoj umjetnosti, nastavlja Vidulin (2015), odgojiteljica je jedna od onih koja dijete uvodi u svijet glazbe te u velikoj mjeri

³ *Leti, leti ptičica* [Online] Dostupno na: http://igrica.com.hr/citaonica/brojalice/hr?fbclid=IwAR090L28vA4sZ58Ub-yRA7JXrVS5Xj_Osrh24JPMuezC7eRbdhDOVUP-L1A [Pristupljeno: 05.ožujka 2019.]

o njoj ovisi hoće li kontakt s glazbom za dijete biti ugodan ili neugodan. Njezina je uloga individualno pristupiti djetetu, zainteresirati ga za umjetničke aktivnosti kako bi na taj način proširilo svoje iskustvo i znanje te razvilo vještine.

2.1 Brojalica i njezina vrijednost

„Dječje tradicijsko stvaralaštvo također je izraz potrebe za kreativnošću i razonodom, a ima sve bitne elemente predajne kulture. Riječ je o bogatom, raznovrsnom i autentičnom stvaralaštvu u koje pripadaju predaje i motivi koje su za djecu stvarali odrasli (uspavanke) te kreacije nastale kao proizvod dječje mašte i nadahnuća (brojalice, rugalice, igre, imitacije i dr.)“ (Sušić i Fišer, 2016:109).

Brojalica je pristupačna djeci jer se lako pamti, ima ritam, melodična je. Prihvatljiva je predškolskoj i mlađoj školskoj djeci, jer iskazuje elementarnost, kratkoću i jednostavnost, odlikuje se lakoćom izgovora slogova, kratkim slogovima često sastavljenima od jednoga samoglasnika i dva suglasnika.

Potreba za kreativnim izrazom jedna je od prirodnih čovjekovih potreba koja se prepoznaje već kod djece rane i predškolske dobi. Kako bi se ta potreba realizirala i kako bi dijete uspjelo iskazati svoje stvaralačke potencijale, važno je poticajno i kreativno okruženje koje će podržati svaki djetetov stvaralački impuls.

Prema Sušić i Fišer, (2016) vrijednost brojalice u odgojno- obrazovnom radu s predškolskom djecom posebno se vidi u:

- Govornom razvitku;
- Razvitku spoznajnih sposobnosti;
- Razvitku govorne kreativnosti;
- Razvitku pokreta i ritma.

Peteh naglašava (2007) kako su brojalice značajne za razvitak govora i verbalnu komunikaciju, jer potiču na govornu aktivnost, oslobađaju dječji govor, motiviraju djecu da govore slobodno i točno, bogate dječji rječnik, pridonose pravilnom izgovoru pojedinih glasova, smanjuju govorne smetnje, izgrađuju dikciju, naglasak, intonaciju, obogaćuju dječju spoznaju te motiviraju djecu na kreativne govorne igre prema vlastitom interesu.

Također, tvrdi Peteh (2007), u razvitku spoznajnih sposobnosti brojalice osobito pridonose razvitku pamćenja, jer im treba upamtiti tekst. Brojalicama se usvajaju nove činjenice, potiče mišljenje, razvija se slušna percepcija i smisao za lijepo, potiču se pozitivne emocije, budi se interes za tu vrstu govorne komunikacije i igre riječima. Za brojnu djecu brojlica je snažan poticaj govorne kreativnosti. Izmišljaju se novi tekstovi, nadograđuje se stari poznati tekst, izmišlja šaljivi tekst, djelomično ili u cjelini. U izmišljanju brojlica poticaj može biti neposredna stvarnost, konkretni predmeti, aplikacije i slike, tekst, i slikovnice, lutke, instrumenti, pisma i pjesme.

Brojalice, nastavlja Peteh (2007), razvijaju ritam i pokret. Ritam se može demonstrirati pokretom: prstima, šakom, rukama, nogama ili tijelom kao npr. pucketanjem prstima, tapšanjem po ramenu i/ili koljenima. Izgovor brojalice uz pokret može se izraziti pljeskanjem, njihanjem, mahanjem ruku, njihanjem tijela, poskakivanjem, kretanjem u jednom smjeru.

Danas je jako lako doći do brojlica. Osim tiskanog materijala mogu se koristiti i mediji (Slika 1; Slika 2; Slika 3).

Slika 1. Brojalice *Bratec Martin* i *Berem, berem grožđe*

<https://www.nasa-djeca.hr/hr/slikovnice/brojlica---en-ten-tini,274.html>

IDE MACA OKO TEBE

1 I - de ma - ca o - ko te - be, pa - zi da te ne o - gre - be, ču - vaj mi - jo rep,

2

3

4 ne - moj bi - ti slijep,

5 a - ko bu - deš slijep,

6 ot - past će ti rep!

Slika 2. Brojalica *Ide maca oko tebe*

<https://www.nakladabombon.hr/proizvodi-vise/bombon-igraonica/igre/ide-maca-oko-tebe-66>

PUŽ MUŽ

Puž muž, vadi roge van,
pozdravlja te bijeli dan,
daj roge pruži,
pa ćeš biti duži.

Puž muž, vadi roge van,
da ti kuću ne prodam,
staroj babi za duhan.

PADA KIŠA

Kiša pada na travicu,
mrav se skrio pod gljivicu,
poručuje kiši mrav:
"Padaj, kišo, svaki dan,
kupio sam kišobran."

Kiša, kiša,
smoči miša,
smočila mu rep i brk,
brzo, mišu, sad u trk.

Slika 3. Brojalice *Puž muž* i *Pada kiša*

<https://www.nasa-djeca.hr/hr/slikovnice/brojajlica---puz-muz.273.html>

2.2. Glazba i pokret

Glazbena obuka kod djece, piše Nikolić (2018), može pozitivno utjecati na poboljšanje slike o sebi, samosvjesnost, samokontrolu i razvijanje pozitivnih stavova o sebi, uključujući osjećaje samopouzdanja i motivacije.

Dječja zvukovna istraživanja i stvaranja kao dio vrtičke svakodnevnice, često su neshvaćena i zanemarena, a upravo su ona osnova budućih glazbenih aktivnosti. Prve djetetove zvukovne improvizacije nastaju djetetovim sviranjem na svemu oko sebe, a rezultat su njegova spontanog stvaralačkog izraza, njegove slobode, mašte i kreativnosti. Pri tome je nerijetko zadivljujuća djetetova uživiljenost u sam stvaralački proces te njegov doživljaj glazbe, bez obzira na produkt stvaranja. Stoga je, tvrde Sušić i Fišer (2016), budući da mala djeca nemaju uvijek potrebne vještine za izradu kreativnog proizvoda, primjerenije staviti naglasak na kreativni proces nego na produkt.

Kako naglašava Nikolić (2018), dijete je još u prenatalnom razdoblju izloženo glazbenim podražajima, bilo da se radi o majčinom pjevanju ili drugim oblicima glazbe koje u utrobi može percipirati. Nakon rođenja, osim primanja glazbenih podražaja iz okruženja, koje čini pjevanje i sviranje ukućana, drugih članova obitelji ili odgojitelja u ustanovi gdje dijete boravi te glazbe koja do njega dopire preko uređaja masovnih medija, dijete postaje glazbeno aktivno i to od glasovnoga komuniciranja s majkom, imitiranja pjevanja pa sve do spontane dječje pjesme i ritmiziranja predmetima ili instrumentima koji za dijete čine oblik igre ili prate neku igru

Stihovima, pjesmicama i brojalicama možemo odlično poduprijeti rani komunikacijski, emocionalni i jezični razvoj djeteta. Učinak je tim bolji ukoliko se ove aktivnosti izvode u ozračju međusobne blagonaklonosti između roditelja i djeteta. Stihovi, pjesmice i brojalice, piše Rade (2009), su korisni za govorni razvoj, jer razvijaju osjećaj za ritam, intonaciju i tempo, ritmičnošću i pjevnošću osiguravaju djetetu da bolje razabire riječi i pomažu vježbanju izgovora glasova i riječi. Također, nastavlja Rade (2009), stihovi, pjesmice i brojalice imaju i dobru odgojnu funkciju, a ponekad potaknu dijete i na spontanu motoričku aktivnost: ljuljanje, cupkanje, mahanje, pljeskanje, tapkanje, stupanje, trčanje, skakanje, plesanje, sviranje. Njihovo ponavljanje stvara kod djece osjećaj predvidivosti i sigurnosti. Neka djeca će se lakše smiriti ako im se počne

govoriti poznatu, ritmički dobro strukturiranu pjesmicu (npr. uspavanku) ili ako im se poznatom pjesmicom zaokupi pozornost dok se čeka red u nekoj čekaonici.

Glazbeni odgoj važan je dio sveukupnog estetskog i umjetničkog odgoja, a utječe na cjelokupan afektivni, socijalni, kognitivni i psihomotorički razvoj djeteta. Glazbenim odgojem razvijaju se i glazbene sposobnosti poput shvaćanja i pamćenja melodije, percepcije ritma, shvaćanja tonaliteta, utvrđivanja intervala, uočavanja estetskog značenja glazbe i apsolutnog sluha. Razvoj glazbenih sposobnosti prati zakonitost psihofizičkog razvoja djeteta.

Za razvoj glazbenih sposobnosti, tvrdi Miočić (2012), uz nasljeđe i angažiranost pojedinca, važno je najranije djetinjstvo i poticajna socijalna sredina. Mlađa djeca su poprilično fleksibilna i otvorena za recepciju glazbe te posjeduju iznimne sposobnosti reagiranja na širok raspon kvalitete zvuka. Glazbeni se odgoj povezuje s razvojem senzoričkih sposobnosti, prvenstveno slušnih sposobnosti, a razvoj sluha preduvjet je za razvoj govora. Glazbene aktivnosti poput pjevanja, glazbenih igara, pokreta uz pjevanje i uz glazbene igre, brojalica te slušanja glazbe glavna su sredstva glazbenog odgoja, jer se njima, osim na glazbeni, može utjecati i na opći, estetski, moralni, tjelesni i intelektualni razvoj djeteta.

Brojalica je vrsta umjetničko-književnog teksta, igra riječima, oblik dječjeg stvaralaštva, kratka pjesmica. Djeca je koriste kao određeni poticaj za igru, uvod u igru te upotpunjavanje, stoga je nalazimo u svim kulturama diljem svijeta. Budući da se one smišljaju i prenose usmenim putem, iz generacije u generaciju, imaju duboki korijen u narodnom stvaralaštvu i ostavštini. Koristeći ih, djeca često odlučuju koji će od njih prvi započeti igru te se tako ograđuju od svađe voditelja igre.

Glazbenim odgojem, djeca u najranijoj dobi započinju s upoznavanjem glazbe i osnovne glazbene terminologije na prirodan, aktivan i zoran način. Njime se unaprjeđuju njihovi potencijali, razvijaju glazbene sposobnosti te usavršavaju glazbene vještine. Raznim brojalicama, pjesmicama, recitacijama, pridonosi se glazbenom i općem razvoju djece, utječući na njihovu spoznajnu razinu, na govorne sposobnosti te emocionalnu i socijalnu interakciju s vršnjacima i odraslima. Glazbene aktivnosti trebaju biti pažljivo planirane kako bi potaknule prirodan tijek razvoja i omogućile djeci napredak.

2.3 Glazbeni odgoj djece predškolske dobi

Prema Vidulin (2015), djeca u jasličkoj dobi, do treće godine, glazbene podražaje trebaju prije svega dobivati u obliku slušanja i otkrivanja zvučne okoline. Slušanjem glazbe započinje glazbeni razvoj s naglaskom na osjetilnu sastavnicu djetetove osobnosti, a glazbene reakcije ovise o stupnju razvoja svakog pojedinog djeteta.

Cilj je slučajno i usputno slušanje pretvoriti u svjesno osluškivanje, pobuditi interes djece za sve zvučno što ih okružuje, razvijati njihovu auditivnu radoznalost te stvoriti temelje za upoznavanje, pamćenje i analizu zvučnih dojmova. Iako je predmet slušanja cjelokupna zvučna okolina, odličan materijal predstavljaju brojalice, zatim kratke pjesme koje će dijete upoznati upravo slušanjem i učestalim ponavljanjem, bez potrebe za učenjem po sluhu. S djecom jasličke dobi provode se i različite glazbene igre koje pridonose razvoju ritma, motorike i govora te pobuđuju njihovo vedro i radosno raspoloženje.

Od treće godine djetetova života do polaska u školu, nastavlja Vidulin (2015), ono prelazi brojne razvojne faze. U tom je periodu moguće ostvariti uspješne rezultate u različitim glazbenim odgojno-obrazovnim područjima: u slušanju glazbe, pjevanju, glazbenim igrama i sviranju na udaraljkama. Glazbenim aktivnostima pobuđuje se i razvija interes za glazbu, razvija želja za sudjelovanjem u glazbenim aktivnostima, započinje konkretniji razvoj glazbenih sposobnosti, njeguje se i kultivira glas, postiže samostalnija i ritamsko-melodijski preciznija izvedba pjesme pjevanjem i/ili sviranjem, doživljava i izražava glazba, prepoznaju osnovne glazbene sastavnice i slično. Svake se naredne godine proširuju i obogaćuju zvučni utisci i proširuju dječja iskustva. Od pete godine nadalje veća se pozornost posvećuje intonaciji i pravilnom pjevanju, razvija glazbeno pamćenje, jača preciznost u ritamskoj i melodijskoj izvedbi te se pozornost posvećuje prijemljivosti i analizi glazbenog djela. U ovom razdoblju djeca uče pjesmu po sluhu, brže svladavaju nove skladbe, primjećuju dijelove koji se ponavljaju i različite dijelove i s lakoćom pamte riječi.

3. METODIČKI PRISTUP BROJALICI

Prema Jurišić i Sam Palmić (2002), glazbeno ritmizirati ili glazbenim ritmom urediti postojeći red riječi znači zadržati njihov prirodni tijek. Glazbenim ritmom ne smiju se izmijeniti naglasci pojedinih slogova riječi. Bilo da su uglazbljene, ritmizirane ili samo obogaćene različitim visinama tonova, u brojalicama, slogovi riječi ili riječi u cjelini moraju zvučati jezično pravilno jer je brojlica najprirodniji način dječjeg glazbenog izražavanja.

3.1. Brojalica, glazbenogovorni oblik komunikacije

Za dijete je glazba, tvrde Jurišić i Sam Palmić (2002), u prvom redu emocija. Dijete može izraziti emociju govorom, ali kad se tom istom govoru pridodaju glazbeni elementi: ritam i ton, taj novonastali glazbeni govor ta se emocija kod djeteta pretvara u nešto još jače, čuđenje i stvarnost. Zato je brojlica uvijek glazbeni govor, uvijek emocija, za kojom svako dijete ima i izražava veliku potrebu.

Izgovorene riječi u melodiji mogu biti različita trajanja, a visina izgovorenih glasova, slogova i riječi, također je promjenjiva. Ona ovisi o značenju i smislu same izrečene misli. Osim govornim izražavanjem, dijete spontano komunicira i glazbenim izražavanjem. Brojalica je prisutna u dječjoj igri, u svakom prostoru, zatvorenom (domu, vrtiću, školi) i otvorenom (parku, dvorištu, igralištu). Ipak, prvi susret djeteta s brojalicom najčešće se događa u njegovu roditeljskom okruženju, što ujedno znači da brojlici nije mjesto samo u vrtiću, odnosno u institucionalno organiziranom odgoju.

Odgovornik može svojom domišljatošću potaknuti dijete na igru s brojalicom i uz brojalicu. Tako se govorna/verbalna komunikacija obogaćuje i postaje glazbenogovornom komunikacijom u kojoj se razvijaju glazbene sposobnosti, glazbene vještine, i osobine djeteta, kao što su: osjećaj individualnosti, pripadnosti kolektivu, kreativnost i stvaralačke sposobnosti.

Prema Jurišić i Sam Palmić (2002), prvi korak u razvoju muzikalnosti djeteta je u stvaralačkom činu brojalice. Brojalica je u glazbenoigrolikoj aktivnosti svakodnevna pojava. Ona pomaže djetetu pri izboru igre, igrača, uloge u igri, redosljedu nastupa u različitim oblicima igre te uvodi dijete u najrazličitije sadržaje i oblike igara. Dijete u brojlici doživljava sebe u prostoru i vremenu i to ne samo u odnosu na ljude i stvari

oko sebe, već u prostoru i vremenu same glazbe. Zbog toga brojlica u glazbenom smislu pomaže u razvijanju glazbenih sposobnosti, prvenstveno u razvoju osjećaja glazbenog ritma, glazbenog pamćenja i intonacije, odnosno glazbenog sluha.

Jurišić i Sam Palmić (2002) navode nekoliko primjera brojlica:

Govorena brojlica

Govorena brojlica (Slika 4) određuje da se jezično-ritmička struktura od njena početka do kraja, odvija na istome (zadanom) tonu ili na istoj visini tona. Kako je ton, uz ritam, temeljni glazbeni element, nizanje, odnosno izgovaranje riječi, iako na jednome (istom) tonu, čini te iste riječi, glazbenim riječima. Tonovi se govorne brojlice razlikuju u trajanju, jačini i boji, ali ne i u visini. Dakle, može se reći da su te riječi oglašbljene iako ne i uglazbljene. Govorena je brojlica snažan intelektualni i glazbeni poticaj.

Slika 4. Govorena brojlica (Jurišić, Sam Palmić, 2002:22)

Brojlica uz pjevanje

Uglazbljene riječi za razliku od ritmiziranih, oglašbljenih riječi brojlice, razumijevaju brojlicu vrlo bliskoj pravoj glazbenoj konstrukciji kao što je pjesma. Melodija je takve brojlice, vrlo jednostavna. Pjevna brojlica uz temeljni uvjet, barem dva visinom različita tona, može imati do 3, a ponekad i do 4 različita tona, a da još uvijek ne predstavlja pjesmu. Pjevana je brojlica slobodna i lišena svih okvira tonaliteta; od tonskog roda (dur i mol), do vođenja melodijske linije i harmonijskih sklopova tonova na glavnim ili sporednim stupnjevima ljestvice.

Brojlica za razvoj motorike

Prste ima ruka svaka
kad ih stisneš da je šaka
bum-bum-bum
to je pjesma laka

Igraju se ruke dvije
Tko će brže, tko će prije
bum-bum-bum
to je pjesma laka.

Izvor: <https://babyrhymes.com/djecje-pjesme/pjesmice-za-razvoj-motorike/>

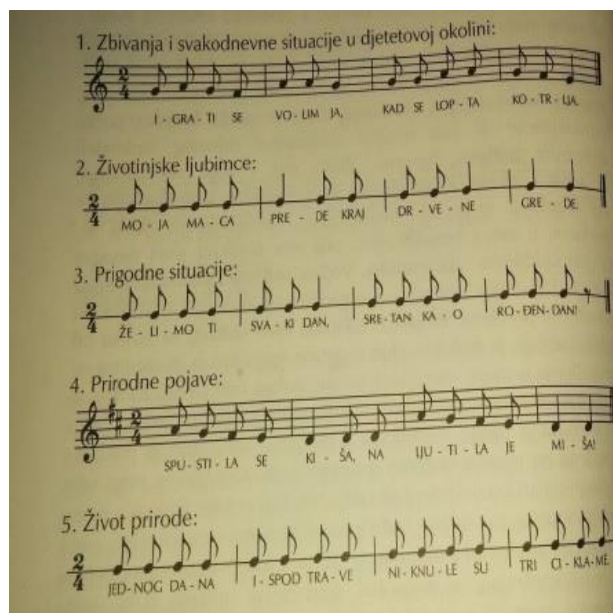
Pjesmice kojima je struktura slična brojalicama

Igrali se miši
na proljetnoj kiši.
Odjednom se mali
nekud razbježali.
Jer u igri – jao
netko reče: “Mrnjao“!

Izvor: <http://www.roditelji.hr/vrtic/2368-brojalice/>

Konkretna brojalica

To je stvarna ili određena brojalica. Koristi se izraz „konkretna“ da bi se naglasila stvarnost samog sadržaja.

Slika 5. Konkretna brojalica (Jurišić, Sam Palmić, 2002:26)

3.2. Ritam i pokret u ranom učenju talijanskog jezika

Prema Petrović (2004), pod pojmom rano učenje stranih jezika obično se podrazumijeva učenje tih jezika u dobi od pete do desete godine života koje je posljedica organiziranog i sustavnog poučavanja skupina učenika u vrtićima i nižim razredima osnovnih škola.

Djetetu je lakše prihvatiti govorno gradivo ako je ritmično i ako ga sebi može vizualno predočiti. Ritmične i slikovite stihove popraćene pokretom dijete uči spontano, bez naprezanja, zato što osjeća zadovoljstvo zbog procesa ponavljanja koji mu daje sigurnost. Dijete materinski jezik, kao što je poznato, usvaja spontano, cjelovito i bez teškoća. Kod poučavanja stranog jezika bi trebalo uzeti u obzir činjenicu da djeca informacije primaju putem osjeta, da uče ono što vide, čuju ili konkretno rade. Jasno je da treba vremena da bi se u potpunosti stvorila atmosfera "prirodnog" prenošenja jezika. Međutim, budući da djeca vole igru i da su mnogi stihovi, brojalice i brzalice upravo igre jezikom jer u sebi sadrže elemente igre, njihova je primjena i u nastavi stranoga jezika višestruko opravdana. U svakom jeziku postoje ritmični stihovi koji su posebno pogodni za učenje uz pokret. Istodobna uporaba govora i pokreta potiče finu motoriku, govor i opažanje. Djeca su fascinirana igrivim stihovima u kojima je povezana gruba i fina motorika s govorom i uvijek ih rado prihvaćaju.

Uz pomoć igara riječima, brzalice i brojalice popraćenih pokretom djeca postaju motivirana za učenje stranog jezika te upravo na taj način uočavaju i usvajaju fonetsku osnovu određenoga jezika, pamte kraće semantičke strukture i kasnije ih lakše stavljaju u funkciju aktivnog govora.

Takva skupina govornih vježbi i jezičnih igara u znanstvenoj i stručnoj literaturi naziva se logoritmika, a odnosi se na ritmično izgovaranje pjesmica praćeno pokretima ruku i tijela. Što je veća pokretna aktivnost, tim se više razvija i govor djeteta. U predškolskoj i ranoj školskoj dobi takve se vježbe trebaju uvoditi situativno i u obliku igre. Također je važno iskoristiti prirodnu dječju sposobnost i potrebu za oponašanjem, bez dodatnih analitičkih i racionalnih pojašnjenja. Brojalice također pomažu u rastavljanju/segmentiranju pojedinih riječi. Djeca prvo slušaju brojalicu, zatim je izgovaraju. Pritom se koriste gestom pokazivanja ili izmišljaju druge pokrete.

Prilikom učenja stranog jezika, tvrdi Serc (2006), dijete ne uči samo o jeziku, nego uči i o kulturi zajednice koja se služi tim jezikom, stoga je dijete obogaćeno na način da

bolje poznaje i cijeni svijet oko sebe. Učenje stranog nikako ne bi trebalo biti bazirano isključivo na usvajanju jezika izvan konteksta, već je profesionalna obveza odgajatelja djetetu prenijeti interkulturalnu dimenziju znanja, to jest kulturu naroda koji se služi jezikom koje dijete uči. Kako bi se ovaj cilj učenja ostvario, vrlo je bitno da je odgajatelj dobro pripremljen i educiran o navedenoj kulturi, te da to znanje adekvatno može prenijeti na dijete.

Kako piše u *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*, (2014:20-21) „Odgoj i obrazovanje pridonose izgradnji osobnog te kulturnog i nacionalnog identiteta djeteta. Doba globalizacije, koje obilježava miješanje različitih kultura, svjetonazora i religija, zahtijeva odgoj i obrazovanje koje djetetu omogućuju da oblikuje identitet „građanina svijeta“, a pritom sačuva svoj nacionalni identitet i svoju kulturu te društvenu, moralnu, jezičnu i duhovnu baštinu. Rani i predškolski odgoj i obrazovanje bude i potiču razvoj osobnog identiteta djeteta te ga osnažuju da bude dosljedno samo sebi, razvija samopoštovanje, stvara pozitivnu sliku o sebi te izgrađuje osjećaj sigurnosti u susretu s novim ljudima i iskustvima. To podrazumijeva odstupanje od stereotipa i predrasuda bilo koje vrste te prihvaćanje individualnih posebnosti svakog djeteta.“

Komunikacija na stranim jezicima, je jedna od smjernica obrazovne politike Europske unije koje je Republika Hrvatska prihvatila i provodi u svojem odgoju i obrazovanju. Unutar kurikuluma ova dimenzija se objašnjava kao: „Dijete rane i predškolske dobi strani jezik uči u poticajnome jezičnom kontekstu, u igri i drugim za njega svrhovitim aktivnostima. Za to je najprimjereniji situacijski pristup učenju, koji djetetu omogućuje upoznavanje, razumijevanje i smisleno korištenje stranoga jezika u nizu različitih aktivnosti i situacija.

Poučavanje stranoga jezika ne provodi se posebno oblikovanim metodičkim postupcima, nego je strani jezik utkan u svakidašnje odgojno-obrazovne aktivnosti vrtića. Razvoju ove kompetencije pridonosi i poticanje međukulturnoga razumijevanja i komunikacije djece s drugim subjektima u odgojno- obrazovnoj ustanovi, kao i s onima izvan nje“ (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014:28).

3.3. Igra, pjesma i brojalica kao pomoć u procesu učenja talijanskog jezika

Kako bi se djeca igrala na stranom jeziku, važno je da aktivnosti koje potiče odgajatelj budu djeci bliske i zanimljive, kako bi djeca lakše usvojila jezik te ga zatim koristila. Odgajatelj potiče aktivnost koristeći se raznim materijalima, te nakon određenog vremena materijale prepušta djeci kako bi se ona mogla slobodno igrati s njima i ponovo proživjeti doživljeno iskustvo, eksperimentirati, a možda i drugačije koristiti materijale. Nakon nekog vremena, odgajatelj osluškajući djecu i njihove interese, ponovi aktivnost te pusti djecu da se nastave igrati. Ovaj način rada Mourao (2014) naziva „spirala igre“ („The Play Spiral“), a sastoji se od izmjena igre pod vodstvom odgajatelja i pod vodstvom djece, koja zatim vodi do vježbe, ponavljanja, ovladavanja, restrukturiranja i prilagođavanja jeziku te, na posljetku, do srastanja djeteta s jezikom.

Sva djeca vole pjevati pjesmice, izgovarati stihove, rime i brojalice, i na taj su način izravno uključena u učenje jezika. Putem igre djeca vježbaju izgovor raznih glasova, obogaćuju rječnik i shvaćaju jezičnu strukturu, a sve uz mogućnost kretanja, slušanja i ponavljanja melodije koju su usvojili. Igra i opuštenost koje pružaju pjesmice potaknut će djecu na oslobađanje od straha korištenja stranog jezika, djeca rado upotrebljavaju jezične strukture i uspostavljaju komunikaciju na stranom jeziku.

Kako navodi Silić (2007), stručnjaci koji se bave utjecajem glazbe na kasniji govorni i jezični razvoj djece tvrde kako djeca koja su uronjena u takvu vrstu aktivnosti pokazuju širok raspon rječnika te se lakše izražavaju. Također, dokazano je da ritam stihova iz pjesmice djetetu pomaže u stavljanju naglaska na pravo mjesto i na taj način dijete ostvaruje prirodan, tečan govor. Već naučene pjesmice djetetu pružaju mogućnost ponavljanja istih strukturalnih cjelina više puta bez mogućnosti dosađivanja. Igre s pjevanjem imaju vrlo pozitivan utjecaj na djecu jer ih ohrabruju. Djeca uviđaju da se i na stranom jeziku može pjevati jednako uspješno kao i na hrvatskom jeziku što im ojačava pozitivnu sliku sebe kao sposobnog bića.

Kako smo već prethodno naveli, dostupnost brojalica je široka, kako na hrvatskom tako i na stranom jeziku. U nastavku donosimo primjer brojalice na talijanskom jeziku koja se, zbog rime i ponavljanja lako pamti i često koristi kod ranog učenja talijanskog jezika.

Primjer 1. Brojalica *Giro Giro Tondo*⁴

Giro Giro Tondo,
Quanto è bello il mondo!
Cento, cinquanta,
La gallina canta.
Canta da sola,
Non vuole andare a scuola.
Ma la scuola è tanto bella.
Canta canta gallinella!

⁴ <http://www.mosaicoitalocroato.com/giro-giro-tondo-con-bambini-di-tutto-il-mondo.html>

ZAKLJUČAK

Brojalica ima vrlo značajnu odgojnu komponentu. Pomaže djetetu pri izboru igre, igrača, uloge u igri, redoslijeda nastupa u različitim oblicima igre i može uvoditi u najrazličitije sadržaje i oblike igara.

Igra je najprirodnija aktivnost djece i najprirodniji način učenja. Ona je zadovoljstvo, potreba, aktivnost u kojoj dijete razvija emocije i spoznaje svijet oko sebe. Dijete u brojalici doživljava sebe u prostoru i vremenu i to ne samo u odnosu na ljude i stvari oko sebe, već u prostoru i vremenu same glazbe. Zbog toga brojalica pomaže u razvoju glazbenih sposobnosti, prvenstveno u razvoju osjećaja glazbenog ritma, pamćenja, intonacije, odnosno glazbenog sluha. Brojalica neprimjetno upravlja igrom jer pomaže djeci u određivanju tko će loviti, žmiriti, bacati loptu, tko će započeti igru, nešto smisliti, pokazati i odgovoriti. Javlja se u svim kulturama svijeta, u svim krajevima naše zemlje. Neke se brojalice prenose iz jednog naroda u drugi, iz naraštaja u naraštaj.

Djeca počnu izmišljati brojalice onda kada već znaju određeni broj brojalica. Često počinju s nadogradnjom neke poznate, a onda stvaraju nove, svoje brojalice, u skladu s vremenom u kojem žive i okolinom u kojoj se nalaze. Govorne igre, kratke pjesmice i brojalice poboljšavaju razvoj govora, učenje novih riječi, potiču na bolju socijalizaciju, a uz pjesme svako će dijete pojačati svoju usmjerenost prema pažljivom slušanju. Osim važnosti koju pjesmice imaju za razvoj predčitačkih vještina, pjevanjem i recitiranjem stihova razvija se dobar osjećaj za tempo i ritam govora. Također, višekratno čitanje i ponavljanje pjesmica i brojalica pomaže učenju novih riječi, boljem razumijevanju sadržaja i korekciji izgovora.

Brojalice u razvitku spoznajnih sposobnosti osobito pridonose razvitku pamćenja, jer njihov tekst treba upamtiti, i usvajanju novih činjenice, potiču djecu da kroz razmišljanje bogate svoj predodžbeni svijet. Kroz brojalice se također razvijaju djetetova slušna percepcija, pozitivne emocije i smisao za lijepo i budi se interes za tu vrstu govorne komunikacije i igre riječima jer je djetetu lakše prihvatiti govorno gradivo ako je ritmično i ako ga sebi može vizualno predočiti. Ritmične i slikovite stihove popraćene pokretom dijete uči spontano, bez naprezanja, zato što osjeća zadovoljstvo zbog procesa ponavljanja koji mu daje sigurnost. Potreba za kretanjem

kod djece predškolske i rane školske dobi iznimno je velika te je se nikad ne smije zanemariti. Stoga je važno rano učenje stranog jezika organizirati tako da u njega budu uključena osjetilna iskustva uz pokret i ritmičke elemente.

LITERATURA

HRVATSKA, R. (2014.) *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*. [Online] Dostupno na: <http://www.azoo.hr/images/strucni2015/Nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje.pdf>
[Pristupljeno: 04. ožujka 2019.]

MIOČIĆ, M. (2012.) *Kultura predškolske ustanove u svjetlu glazbenih kompetencija odgojitelja*. [Online] Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?id_clanak_jezik=147092&show=clanak [Pristupljeno: 05. ožujka 2019.]

PETROVIĆ, E. (2004.) *Kratka povijest ranog učenja stranih jezika*, br. 12. Osijek [Online review] Dostupno na: file:///C:/Users/Suzana/Downloads/03_ELVIRA_PETROVIC.pdf [Pristupljeno: 05. ožujka 2019.]

SATHYABODHA, A. (2018.) *Preschool Children's Speech and Language Development: 2 to 6 years* [Online] Dostupno na: <https://1specialplace.com/2018/04/16/preschool-childrens-speech-and-language-development-2-to-6-years/?v=fd4c638da5f8> [Pristupljeno 05. ožujka 2019]

SUŠIĆ BAČALIJA, B. I FIŠER, N. (2016.) Obogaćivanje glazbenog doživljaja i izražaja djece rane i predškolske dobi tradicijskim stvaralaštvom. *Nova prisutnost*. 14/1 107-125 [Online] Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/154335> [Pristupljeno: 05. srpnja 2019.]

VIDULIN, S. (2015.) *Glazbeni odgoj djece u predškolskim ustanovama: mogućnosti i ograničenja*. Pula [Online] Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/165136> [Pristupljeno: 05. srpnja 2019.]

NIKOLIĆ, L. (2018.) *Utjecaj glazbe na opći razvoj djeteta*. Osijek [Online] str.139-158. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/202779> [Pristupljeno: 06. srpnja 2019.]

JURIŠIĆ, G. I SAM PALMIĆ, R. (2002.) *Brojalica: snažni glazbeni poticaj*. Rijeka: Adamić.

MILJAK, A. (1984.) *Uloga komunikacije u razvoju govora djece predškolske dobi*. Zagreb: Školske novine.

PAVLIČEVIĆ-FRANIĆ, D. (2005.) *Komunikacijom do gramatike. Razvoj komunikacijske kompetencije u ranom razdoblju usvajanja jezika*. Zagreb: Alfa.

PETEH, M. (2003.) *Zlatno doba brojalice*, Zagreb: Alineja.

RADE, R. (2009.) *Stihovi, pjesmice i brojalice su poput udice*, dječji vrtić Obitelj. Zagreb: Adamić.

SILBERG, J. (2006.) *Igre mozgalice*. Zagreb: Adamić.

SILIĆ, A. (2007.) *Prirodno učenje strano (engleskog) jezika djece predškolske dobi*. Zagreb: Alfa.

Mrežni izvori

<http://www.pjesmicezadjecu.com/>

<https://www.nasa-djeca.hr/hr/>

<http://www.azoo.hr/images/strucni2015/Nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje.pdf>

<http://www.pjesmicezadjecu.com/talijanske-pjesmice/giro-giro-tondo-dp1.html>

<https://www.nidcd.nih.gov/health/speech-and-language>

<https://www.izrekeicitati.com/citati/citat/8594-dijete-je-knjiga-iz-koje-citamo-i-u-koju-bismo-trebali-pisati>

POPIS SLIKA

Slika 1. Brojalice <i>Bratec Martin i Berem, berem grožđe</i>	16
Slika 2. Brojalica <i>Ide maca oko tebe</i>	17
Slika 3. Brojalice <i>Puž muž i Pada kiša</i>	17
Slika 4. Govorena brojalica.....	22
Slika 5. Konkretna brojalica.....	23

SAŽETAK

Brojalica je sredstvo za igru, poticaj za igru, dopuna igri i igra sama. Igra omogućuje da se dijete razvija tjelesno, intelektualno, emocionalno, duhovno, socijalno. Kroz igru dijete obogaćuje iskustva, druži se i zabavlja, širi spoznaje. Igra je povezana sa svim područjima ljudske djelatnosti u kojima je potrebna kreativnost - s kulturom, umjetnošću, znanosti, sportom. U radu je opisan razvoj govora kod djeteta predškolske dobi te kako on utječe na učenje brojalica pomoću kojih dijete razvija osjećaj za učenje stranog jezika i obogaćuje svoj vokabular.

Ključne riječi: razvoj govora, brojalica, igra, učenje stranog jezika

SUMMARY

The counter is a game tool, an incentive to play, a complement to the game, and the game itself. While playing, the child is developing physically, intellectually, emotionally, spiritually, socially. Through the game, the child enriches the experiences. socializing and having fun, spreading the lessons. Playing is linked to all areas of human activity in which you use creativity - with culture, art, science, sports. This dissertation describes the development of speech in a pre- school child and how it affects the learning of counter by which the child develops a sense of learning a foreign language and enriches his vocabulary.

Keywords: language, language development, game, learning foreign languages, counter

SOMMARIO

La conta è uno strumento di gioco, un incentivo a giocare, una parte del gioco e il gioco stesso. Il gioco permette al bambino di svilupparsi fisicamente, intellettualmente, emotivamente, spiritualmente, socialmente. Pertanto il bambino arricchisce le esperienze, socializza e si diverte, allarga le proprie percezioni. Il gioco è collegato a tutte le aree dell'attività umana che richiedono creatività - con la cultura, l'arte, la scienza, lo sport. Nella tesi tratta lo sviluppo del linguaggio in un bambino in età prescolare e in che modo esso influisce sull'apprendimento delle conte attraverso

le quali il bambino sviluppa e migliora l'apprendimento di una lingua straniera e arricchisce il proprio vocabolario.

Parole chiave: sviluppo del linguaggio, conta, gioco, apprendimento della lingua straniera